

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/25/2018
Identifikačné číslo spisu:	1112203578
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1112203578.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. T., bývajúceho v N., A. XX, zastúpeného JUDr. Editou Flaskárovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Popradská 52, proti žalovanému Hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislave, so sídlom v Bratislave, Primaciálne nám. 1, IČO: 603 481, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 6 C 13/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2017 sp. zn. 5 Co 95/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2017 sp. zn. 5 Co 95/2015 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 17. októbra 2014 č. k. 6 C 13/2012-321 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. októbra 2014 č. k. 6 C 13/2012-321 zastavil konanie v časti o zaplatenie 1.007,398 € z dôvodu späťvzatia žaloby a zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 3. februára 2010 do 31. októbra 2010 vo výške 3.251,013 €, za obdobie od 1. januára 2011 do 31. decembra 2011 vo výške 3.643,479 € s príslušenstvom, žalovanému nepriznal právo na náhradu trov a žalobcovi uložil povinnosť náhrady trov konania vzniknutých štátu vo výške 2.308,72 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzal zo zistenia, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. Podunajské Biskupice, parc. č. 2958/28, výmera 766 m², zastavané plochy a nádvoria a na pozemku je postavená miestna asfaltová komunikácia v zmysle územného plánu mesta Bratislavy. Žalobca so žalovaným uzavreli dňa 29. októbra 2007 zmluvu o nájme pozemku č. 088805980700 na dobu určitú od 1. novembra 2007 do 31. októbra 2008, ktorý vzťah bol skončený dňom 31. októbra 2008 a keďže žalovaný vec aj naďalej užíva a v konaní nebol preukázaný vznik iného práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti, podľa ustanovenia § 4 ods.1 zákona č. 66/2000 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vzniklo k predmetnému pozemku dňom 1. marca 2009 v prospech žalovaného vecné bremeno. Žalobca si

neuplatňoval náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ale nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré však nevzniklo, a preto súd žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. marca 2017 sp. zn. 5 Co 95/2015 rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 17. októbra 2014 č. k. 6 C 13/2012-321, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dôvodil, že je správny záver súdu prvej inštancie, že žalovaný sa na úkor žalobcu ako spoluvlastníka pozemku bezdôvodne neobohatil z dôvodu, že mu ako vlastníkovi inžinierskej stavby na základe špeciálneho právneho predpisu vzniklo k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu a medzi stranami sporu tak nejde o vzťah z bezdôvodného obohatenia. Uviedol, že bezdôvodné obohatenie je v ustanovení § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Žalobca uplatnený nárok opieral výlučne o tvrdené bezdôvodné obohatenie a za tohto stavu by priznanie peňažného nároku žalobcovi z titulu obmedzenia vlastníckeho práva za špecifikované obdobie v primeranej výške predstavovalo priznanie iného plnenia, než ktoré žalobca v žalobnom petite požadoval, resp. priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu, než ktorý bol tvrdený v žalobe a bol predmetom dokazovania v súdnom konaní. O trovách konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 251 ods. 1 CSP a v konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže mu žiadne trovy nevznikli.

3. Žalobca proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) a z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Žalobca dôvodil, že súd prvej inštancie nesprávne zamietol žalobu s poukazom na to, že žalobca v žalobe uplatnil nesprávnu právnu kvalifikáciu. Mal za to, že je povinnosťou súdu podriaďiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než ako ho uviedol žalobca a posúdiť dôvodnosť nároku podľa všetkých do úvahy prichádzajúcich hmotnoprávnych ustanovení v zmysle zásady iura novit curia. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9 Co 16/2017. Dôvodil, že žalobca ani žalovaný nepopiera, že žalovaný bez dohody od roku 1997 fakticky užíva nehnuteľnosť žalobcu, čo sa v priebehu rokov zmenilo na zákonné, ale bezplatné vecné bremeno, keď súd prvej inštancie mu žiadnu náhradu nepriznal. Namietal, že mu ako vlastníkovi prináleží primeraná náhrada až do času, pokiaľ mu nebude poskytnutý náhradný pozemok podľa § 3 ods. 3 zák. č. 66/2009 Z. z., a preto žiada náhradu za užívanie svojho pozemku v peňažnej forme a je jedno, na základe akého právneho titulu. Uviedol, že súd prvej inštancie za účelom určenia primeranej náhrady za užívanie pozemku žalobcu za žalované obdobie nariadil znalecké aj kontrolné znalecké dokazovanie. Poukázal na totožnosť veci vedenej pod sp. zn. 6 C 13/2012, v ktorej súd prvej inštancie i odvolací súd pri posúdení opodstatnenosti nároku za užívanie spoluvlastníckeho podielu za ten istý pozemok, za rovnaké obdobie, náhradu priznal. Dodal, že špeciálny právny predpis zák. č. 66/2009 Z. z. nerieši náhradu za pozemky zaťažené vecným bremenom, a preto je potrebné aplikovať ustanovenie všeobecného predpisu a to § 128 Občianskeho zákonníka. Rozsudok odvolacieho súdu považuje za svojvoľný, formalistický, nezákonný a nespravodlivý, porušujúci zásadu iura novit curia, pričom pri riešení nároku neakceptoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 2/2014 a na problematiku zákonného vecného bremena sa neďíval očami právneho štátu, ktorý zakazuje retroaktívne pôsobenie zák. č. 66/2009 Z. z. v dobe vzniku neoprávneného užívania pozemku žalobcu žalovaným. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Žalobca v dovolacej lehote doplnil dovolanie a uviedol, že prípustnosť a dôvodnosť vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ alebo b/ CSP, že odvolací súd i súd prvej inštancie sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne od rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 196/2009 z 22. septembra 2010, sp. zn. 5 Cdo 385/2012 zo 6. februára 2013 a 4 MCdo 15/2010 z 27. júla 2011.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu vyjadril a navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Stotožnil

sa s názorom odvolacieho súdu, že prekročením návrhu a porušením dispozičnej zásady by bolo priznanie iného plnenia, než ktoré žalobca v žalobnom petíte požadoval, alebo priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu, než ktorý bol tvrdený v žalobe a bol predmetom dokazovania v súdnom konaní. Žalovaný sa na úkor žalobcu ako spoluvlastníka pozemku bezdôvodne neobohatí z dôvodu, že na základe zák. č. 66/2009 Z. z. žalovanému vzniklo aj k pozemku žalobcu právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Záverom upozornil na skutočnosť, že keďže žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo forme nájomného za pozemok, všetky znalecké posudky boli vypracované za účelom stanovenia výšky nájmu za pozemok.

5. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca a uviedol, že sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že priznanie mu primeranej náhrady za užívanie pozemku by bolo porušením dispozičnej zásady, keďže je vecou súdu, aby určil právnu kvalifikáciu. Žalovaný sa odvoláva na zák. č. 66/2009 Z. z., podľa ktorého ku dňu účinnosti tohto zákona vzniklo žalovanému k pozemku žalobcu právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ale podľa názoru žalobcu nie bezplatne, ako si žalovaný predstavuje. Dodal, že na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností, pričom žalovaný ani súdy nevyhodnotili opomenutie uvedenej právnej povinnosti žalovaného a jeho právny dopad, pre prípad, ak vecné bremeno zriadené na nehnuteľnosti nie je zapísané v katastri nehnuteľností. Upozornil, že domáhal sa náhrady vo výške obvyklého nájmu a nie nájomného, ako to tvrdí žalovaný. Záverom uviedol, že v spise sa nachádza stanovisko Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré sa vyjadrilo k uvedenej problematike a zároveň aj usmernilo znalcov v postupe pri stanovení náhrady za užívanie pozemkov zaťažených vecným bremenom a ustálilo, že jednotlivým vlastníkom pozemku, ktorých vlastníctvo je zaťažené vecným bremenom, sa stanovuje náhrada podľa príl. č. 3 písm. G vyhl. č. 492/2004 Z. z., a to vo výške obvyklého nájmu, do času poskytnutia náhradného pozemku.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné a rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

10. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

13. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

14. V danom prípade žalobca po doplnení dovolania v dovolacej lehote vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená.

15. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk

Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017).

18. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

19. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

20. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

21. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP však nešpecifikuje.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené, vychádzajúc z argumentácie a obsahu dovolacích námietok, možno vyvodiť, že žalobca poukazom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 196/2009 z 22. septembra 2010, sp. zn. 5 Cdo 385/2012 zo 6. februára 2013 a 4 MCdo 15/2010 z 27. júla 2011 namieta odklon dovolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe. Žalobca ako prvú dovoláciu právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP formuloval otázku, či v žalobe musí byť uvedené, o aké právne ustanovenie žalobca opiera svoj nárok alebo stačí skutkové odôvodnenie nároku a je vecou súdu, aby nárok kvalifikoval právne.

23. Dovolateľ poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 196/2009 z 22. septembra 2010, v ktorom dovolací súd konštatoval, že „občianske súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (súd pozná právo), účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Súd skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďovať pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie.“ V rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 385/2012 zo 6. februára 2013 dovolací súd dôvodil, že „ak súd rozhoduje o peňažnom plnení,

ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iných noriem, ako je žalobcom navrhované, je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je alebo nie je uvedený, alebo je uvedený nesprávne“. Napokon v rozhodnutí 4 MCdo 15/2010 z 27. júla 2011 dovolací súd uzavrel, že „nie je porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu v zmysle zásady iura novit curia, preto ani právna kvalifikácia nie je obligatórnou náležitosťou žaloby.“

24. Dovolateľ zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzil prvú právnu otázku týkajúcu sa uvedenia právnej kvalifikácie nároku v žalobe, pri riešení ktorej sa odvolací súd - podľa jeho názoru - odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu; v dovolaní označil rozhodnutia dovolacieho súdu predstavujúce pri rozhodovaní o tejto otázke jeho ustálenú rozhodovaciu prax. Samo toto tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľa o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

26. Dovolací súd zastáva rovnaký názor, aký je prezentovaný vo vyššie uvedených rozhodnutiach, a to, že strany konania nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďovať pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie. Ak strana uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Súd teda nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu.

27. Žalobca vo svojej žalobe (č. I. 2 spisu) ako rozhodujúce skutočnosti uviedol, že je spoluvlastníkom nehnuteľnosti parc. č. 2958/28 o výmere 766 m² v k. ú. Podunajské Biskupice v podiele 1 zapísanej na LV č. XXXX Správy katastra nehnuteľností pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu a že pozemok je plne zastavanou verejnou cestnou komunikáciou a užíva ju žalovaný. Takéto vymedzenie skutkových okolností je dostatočným i pre posúdenie nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva. Preto pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nepreukázanie vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, a to z dôvodu, že k predmetnému pozemku vzniklo 1. marca 2009 v prospech žalovaného vecné bremeno, žalobca si neuplatňoval náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a odvolací súd takéto rozhodnutie potvrdil, došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

28. Ďalšími dovolacími otázkami, týkajúcimi sa nárokov vyplývajúcich zo zákonného vecného bremena, sa dovolací súd nezaoberal, keďže toto právne posúdenie nebolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie a ani odvolacieho súdu.

29. So zreteľom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalobcu vyplýva z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a vzhľadom na to zrušil rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie podľa

ustanovenia § 449 ods. 1 a 2 v spojení s § 450 CSP.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie i odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.